

VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI

VÕ NGUYỄN HOÀI NHƯ

**KẾ THỪA GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TRUYỀN THỐNG
TRONG XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC CHO THANH NIÊN
TỈNH NINH THUẬN HIỆN NAY**

Chuyên ngành : CNDVBC & CNDVLS

Mã số : 62.22.03.02

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT HỌC

HÀ NỘI - 2016

Công trình được hoàn thành tại: Học viện Khoa học xã hội

Người hướng dẫn khoa học: **PGS.TS. Nguyễn Văn Phúc**

Phản biện 1: GS.TS. Trần Phúc Thăng

Phản biện 2: PGS. TS. Lê Thanh Thập

Phản biện 3: PGS.TS Phạm Văn Nhuận

Luận án sẽ được bảo vệ trước hội đồng chấm luận án cấp Học viện họp tại: Học viện Khoa học xã hội

Vào hồi..... giờ.....phút, ngày..... tháng..... năm 2016

Có thể tìm hiểu luận án tại thư viện:

- Thư viện Quốc gia
- Thư viện Học viện Khoa học xã hội

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận là một trong những nhiệm vụ quan trọng của công tác thanh niên Ninh Thuận hiện nay. Sự phát triển đạo đức là cơ sở để thanh niên Ninh Thuận thực hiện được vai trò của họ với tư cách là lực lượng nòng cốt trong xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận hiện nay. Để nâng cao hiệu quả trong xây dựng đạo đức cho thanh niên tỉnh Ninh Thuận, việc kế thừa và giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống dân tộc có ý nghĩa quan trọng. Các giá trị đạo đức truyền thống Việt Nam là thành quả của hàng ngàn năm lao động sáng tạo, đấu tranh dựng và giữ nước của cộng đồng các dân tộc Việt Nam. Đó là *truyền thống yêu nước; truyền thống đoàn kết và ý thức cộng đồng sâu sắc; truyền thống nhân ái, khoan dung; truyền thống cần cù, sáng tạo trong lao động; truyền thống hiếu học, tôn sư trọng đạo...* Các giá trị đó có sức sống trường tồn và kế thừa chúng trong điều kiện hiện nay là tất yếu. Trong những năm qua, công tác xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, trong đó có việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống tuy có những thành quả quan trọng; song do nhiều nguyên nhân chủ quan, khách quan khác nhau, công tác đó vẫn còn những hạn chế nhất định; từ đó đã dẫn đến những hạn chế nhất định trong việc thực hiện vai trò xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội của thanh niên Ninh Thuận. Thậm chí, một bộ phận thanh niên Ninh Thuận đã phai nhạt lí tưởng cách mạng, xa rời các giá trị đạo đức truyền thống. Vì vậy, trong công tác xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, cần thiết trang bị cho họ hành trang là các giá trị đạo đức truyền thống. Để góp phần vào việc trang bị ấy, tức là kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên, cần có những nghiên cứu ở nhiều cấp độ khác nhau trong đó có nghiên cứu ở cấp độ triết học, hệ thống và chuyên sâu. Với ý nghĩa đó, tác giả chọn vấn đề *Kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên tỉnh Ninh Thuận hiện nay* làm đề tài luận án tiến sĩ triết học.

2. Mục đích và nhiệm vụ của Luận án

2.1. Mục đích

Trên cơ sở làm rõ một số vấn đề lí luận về kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận,

luận án đánh giá thực trạng; đề xuất quan điểm và một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

2.2. Nhiệm vụ

- Khảo sát, đánh giá những tài liệu chủ yếu liên quan đến đề tài, từ đó, xác định những vấn đề sẽ được nghiên cứu sâu trong luận án.

- Làm rõ một số vấn đề lí luận về giá trị đạo đức truyền thống và kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

- Đánh giá thực trạng kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay; từ đó xác định những vấn đề cần giải quyết.

- Đề xuất quan điểm và một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Luận án nghiên cứu vấn đề kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

- Phạm vi nghiên cứu về thời gian là từ khi tiến hành sự nghiệp đổi mới đến nay.

4. Cơ sở lí luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lí luận

Luận án được thực hiện trên cơ sở thể giới quan và phương pháp luận duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác-Lênin; tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức, giáo dục đạo đức cho thanh niên; các quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về phát triển thanh niên, giáo dục đạo đức cho thanh niên. Ngoài ra, luận án kế thừa và phát triển những thành tựu nghiên cứu của các nhà khoa học, các công trình khoa học liên quan đến đề tài.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp chung được vận dụng trong nghiên cứu, thực hiện luận án là phương pháp biện chứng duy vật; đồng thời, kết hợp

sử dụng các phương pháp: lịch sử và logic, phân tích và tổng hợp, quy nạp và diễn dịch, so sánh, hệ thống hóa, khái quát hóa...

5. Đóng góp mới của Luận án

- Luận án đã luận chứng cho sự cần thiết kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

- Thông qua việc phân tích thực trạng kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, luận án đã xác định những vấn đề chủ yếu cần giải quyết; đồng thời, đề xuất quan điểm và một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

6. Ý nghĩa lí luận và thực tiễn của Luận án

Ý nghĩa lí luận: Luận án góp phần làm sáng tỏ và hệ thống hơn về mặt lí luận vấn đề kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức nói chung và trong xây dựng đạo đức cho thanh niên nói riêng.

Ý nghĩa thực tiễn: Luận án có thể dùng làm tài liệu tham khảo cho công tác nghiên cứu và giảng dạy đạo đức học; những kết quả nghiên cứu của Luận án có ý nghĩa khuyến nghị đối với công tác xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

7. Kết cấu của Luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục các công trình đã công bố của tác giả liên quan đến luận án, danh mục tài liệu tham khảo, nội dung Luận án gồm: 4 chương, 11 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1.1. Những nghiên cứu liên quan đến giá trị đạo đức truyền thống và kế thừa giá trị đạo đức truyền thống

Những nghiên cứu liên quan đến giá trị đạo đức truyền thống và kế thừa giá trị đạo đức truyền thống được thể hiện tập trung ở những công trình tiêu biểu sau: Trần Văn Giàu, *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 1980; Trần Đình Hượu, *Đến hiện đại từ truyền thống*, Nxb. Văn

hóa, Hà Nội, 1996; Nguyễn Văn Huyền, *Giá trị truyền thống, nhân lời và sức sống bên trong của sự phát triển đất nước, dân tộc*, Triết học, số 4/1998; Nguyễn Văn Lý, *Kế thừa và đổi mới các giá trị đạo đức truyền thống trong quá trình chuyển sang nền kinh tế thị trường ở Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ triết học, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, 2000; Nguyễn Trọng Chuẩn, Phạm Văn Đức, Hồ Sĩ Quý (Đồng chủ biên), *Tìm hiểu giá trị văn hóa truyền thống trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002; Nguyễn Trọng Chuẩn, Nguyễn Văn Huyền (Đồng chủ biên), *Giá trị truyền thống trước những thách thức của toàn cầu hóa*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002; Mai Thị Quý, *Toàn cầu hóa và vấn đề kế thừa một số giá trị truyền thống của dân tộc trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 2009...

Trong những công trình này, những điều kiện kinh tế, xã hội, lịch sử của sự hình thành các giá trị tinh thần truyền thống trong đó có các giá trị đạo đức truyền thống đã được nghiên cứu. Cụ thể hơn, sự hình thành, sự biến đổi và vai trò của nhiều giá trị tinh thần, nhiều giá trị đạo đức truyền thống đã được phân tích và làm sáng tỏ. Những giải pháp kế thừa các giá trị tinh thần, các giá trị đạo đức truyền thống đã được đề xuất nhằm xây dựng nền văn hóa và con người Việt Nam trong điều kiện hiện nay. Những kết quả đó là cơ sở để tác giả vận dụng trong nghiên cứu tại một địa bàn, một địa phương cụ thể.

1.2. Những nghiên cứu liên quan đến thanh niên và xây dựng đạo đức cho thanh niên

Những nghiên cứu liên quan đến thanh niên và xây dựng đạo đức cho thanh niên được biểu hiện tập trung trong các công trình sau: Chu Xuân Việt (Chủ biên), *Cơ sở lý luận và thực tiễn của chiến lược phát triển thanh niên*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2003; Dương Tự Đàm, *Đổi mới sự lãnh đạo của Đảng về công tác thanh niên trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2005; Hồ Bá Thâm (Chủ biên), *Xây dựng bản lĩnh thanh niên hiện nay*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2006; Đặng Cảnh Khanh, *Xã hội học thanh niên*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006; Viện Hồ Chí Minh và các Lãnh tụ của Đảng, *Hồ Chí Minh về giáo dục, bồi dưỡng thanh thiếu nhi và nhi đồng*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2007; Dương Tự Đàm, *Thanh niên: Giáo dục và phát triển*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2007; Ban thanh niên trường học, Trung ương Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, *Định hướng giá trị*

cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2007; Hội khoa học Tâm lý - Giáo dục Việt Nam, *Giáo dục đạo đức cho học sinh, sinh viên ở nước ta: Thực trạng và giải pháp*, Kỷ yếu Hội thảo, Biên Hòa, 2008; Huỳnh Văn Sơn (Chủ nhiệm), *Sự lựa chọn các giá trị đạo đức và nhân văn trong định hướng lối sống của sinh viên*, Đề tài cấp Bộ, TP. Hồ Chí Minh, 2009; Nguyễn Phước Lộc (Chủ biên), *Tổng quan tình hình thanh niên Việt Nam và phong trào thanh niên nhiệm kỳ 2005-2010*, Đề tài cấp Bộ, Hà Nội, 2010; Diệp Minh Giang, *Xây dựng đạo đức thanh niên Việt Nam trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa*, Luận án tiến sĩ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, 2011...

Trong những công trình này, vai trò của thanh niên trong sự nghiệp đổi mới, xây dựng và phát triển đất nước được phân tích. Các tác giả cho rằng, vai trò của thanh niên hiện nay đang chịu tác động của nhiều nhân tố chủ quan, khách quan. Để nâng cao vai trò của thanh niên trong giai đoạn hiện nay cần tính đến tác động có tính hai mặt của kinh tế thị trường, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập. Theo đó, kế thừa, giáo dục các giá trị truyền thống nói chung, các giá trị đạo đức truyền thống nói riêng cho thanh niên là có ý nghĩa lí luận và thực tiễn cấp thiết. Các tác giả cũng cho thấy, công tác thanh niên nói chung, giáo dục giá trị truyền thống nói riêng hiện vẫn còn nhiều bất cập. Đó là bất cập trong nhận thức của các chủ thể giáo dục, những bất cập về hình thức, biện pháp giáo dục và những hạn chế về các điều kiện kể cả điều kiện vật chất cho giáo dục; những bất cập trong sự tự rèn luyện, tu dưỡng của một bộ phận thanh niên. Vì vậy, cần phải đổi mới nội dung, hình thức giáo dục; đặc biệt là đẩy mạnh hơn nữa việc *Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh*, cho phù hợp với tình hình mới.

1.3. Những nghiên cứu liên quan đến kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên và thanh niên Ninh Thuận

Những nghiên cứu liên quan đến kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên được thể hiện ở một mức độ nhất định trong các công trình sau:

Lê Thị Hoài Thanh, *Quan hệ biện chứng giữa truyền thống và hiện đại trong giáo dục đạo đức cho thanh niên Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, 2003; Võ Minh Tuấn, *Giáo dục ý thức đạo đức cho sinh viên Việt Nam hiện*

nay, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2005; Phạm Bá Lượng, *Giá trị đạo đức truyền thống trong việc giáo dục đạo đức cho sinh viên công an nhân dân Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội, 2009; Diệp Minh Giang, *Xây dựng đạo đức thanh niên Việt Nam trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa*, Luận án tiến sĩ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh 2011...

Trong các công trình này, ở một mức độ nhất định, các tác giả đã phân tích những tác động từ mặt trái của kinh tế thị trường, của hội nhập đến đạo đức và xây dựng đạo đức cho thanh niên, sinh viên Việt nam; từ đó các tác giả phân tích vai trò của các giá trị đạo đức truyền thống trong việc xây dựng nhân cách đạo đức thanh niên, sinh viên hiện nay.

Cho đến nay, vấn đề kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận chưa được nghiên cứu như một vấn đề chuyên sâu và mang tính khái quát triết học. Tuy vậy, dưới những hình thức và mức độ nhất định, việc coi trọng giá trị truyền thống nói chung, giá trị đạo đức truyền thống nói riêng trong việc xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận đã được thể hiện trong các văn kiện của Tỉnh ủy Ninh Thuận về công tác thanh niên, các chương trình phát triển thanh niên của Ủy ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận, các hoạt động của Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Ninh Thuận; theo đó những nội dung sau đây luôn được quan tâm: Giáo dục nâng cao nhận thức chính trị, tinh thần yêu nước, yêu quê hương, ý thức trách nhiệm công dân, xây dựng phẩm chất tốt đẹp và đạo đức cách mạng cho thanh niên; nâng cao đời sống tinh thần, xây dựng nếp sống văn hóa và đẩy lùi tệ nạn xã hội, hạn chế tình hình vi phạm pháp luật trong thanh niên; nâng cao vai trò xung kích của thanh niên trong việc phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững quốc phòng, an ninh của địa phương, tích cực tham gia bảo vệ Tổ quốc. Có thể thấy, trong những nội dung được quan tâm đó, vai trò của giá trị đạo đức truyền thống, những nội dung và hình thức nhất định trong việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận đã được xác định khá đa dạng.

1.4. Một số vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu sâu trong luận án

Từ góc độ triết học, luận án sẽ cố gắng nghiên cứu sâu và giải quyết những vấn đề sau:

- Làm sáng tỏ về mặt lí luận vấn đề kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức nói chung và trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận nói riêng;

- Phân tích thực trạng, nguyên nhân và những vấn đề đặt ra trong thực tế kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận thời gian qua;

- Đề xuất và luận giải quan điểm và một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

Chương 2

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÍ LUẬN VỀ KẾ THỪA GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TRUYỀN THỐNG TRONG XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC CHO THANH NIÊN NINH THUẬN HIỆN NAY

2.1. Giá trị đạo đức truyền thống, một số giá trị đạo đức truyền thống cơ bản của dân tộc Việt Nam

2.1.1. Giá trị đạo đức truyền thống

Giá trị là một hiện tượng xã hội đặc thù, là sự khẳng định hay phủ định ý nghĩa của các đối tượng thuộc thế giới xung quanh đối với con người. Giá trị được xác định không phải bởi bản thân các thuộc tính tự nhiên, mà bởi bản chất cuốn hút của các thuộc tính ấy vào trong hoạt động sống của con người. Do nhu cầu của con người là đa dạng và phong phú nên các loại hình giá trị cũng đa dạng và phong phú. Giá trị được phân chia tùy thuộc vào tiêu chí phân chia. Giá trị đạo đức là giá trị tinh thần, đáp ứng nhu cầu tinh thần và định hướng giá trị cho xã hội và con người theo tiêu chí cái Thiện. Giá trị đạo đức là toàn bộ những tình cảm, những quan niệm, những chuẩn mực, những quy tắc ứng xử, những lí tưởng và những hành vi đạo đức... có ý nghĩa tích cực, được con người lựa chọn noi theo trong hoạt động sống nhằm phát triển con người và xã hội. *Giá trị đạo đức truyền thống là toàn bộ những tình cảm, những quan niệm, những chuẩn mực, những quy tắc ứng xử, những lí tưởng đạo đức và những hành vi đạo đức... có ý nghĩa tích cực được truyền từ đời này sang đời khác và được một cộng đồng, một dân tộc lựa chọn, noi theo trong hoạt động sống nhằm phát triển con người và xã hội.* Giá trị đạo đức truyền thống là

giá trị đạo đức được hình thành ổn định trong suốt chiều dài lịch sử của một dân tộc nhất định; là sự phản ánh về mặt đạo đức đời sống của dân tộc đó, đồng thời là định hướng giá trị cho dân tộc đó trong sự sinh tồn và phát triển.

2.1.2. Một số giá trị đạo đức truyền thống cơ bản của dân tộc Việt Nam

Những giá trị đạo đức truyền thống Việt Nam được hình thành trên cơ sở nền văn minh lúa nước gắn liền với sự khắc nghiệt của các điều kiện địa lý, khí hậu, lịch sử. Cùng với điều đó, kết cấu nhà - làng - nước, tinh thần dân chủ công xã, các tôn giáo và hệ tư tưởng Phật, Nho, Đạo là những tác nhân tạo thành nội dung, bản sắc các giá trị đạo đức truyền thống Việt Nam. Những giá trị đạo đức truyền thống căn bản nhất là hằng số định hướng giá trị cho sự tồn tại và phát triển xã hội và con người Việt Nam trong suốt chiều dài lịch sử bao gồm: *Truyền thống yêu nước; truyền thống đoàn kết và ý thức cộng đồng sâu sắc; truyền thống nhân ái, khoan dung; truyền thống cần cù, sáng tạo trong lao động; truyền thống hiếu học, tôn sư trọng đạo.*

Lòng yêu nước là sợi chỉ đỏ xuyên suốt toàn bộ lịch sử Việt Nam từ cổ đại đến hiện đại. Nó biểu hiện ở sự dũng cảm, ý chí bất khuất, kiên cường chống giặc ngoại xâm và chinh phục thiên nhiên khắc nghiệt trong lao động, sản xuất, xây dựng và bảo vệ đất nước. *Tinh thần đoàn kết và ý thức cộng đồng* là hình thức biểu hiện của lòng yêu nước và là một giá trị đạo đức truyền thống căn bản của dân tộc Việt Nam. Giá trị truyền thống này được hình thành trong lao động, sản xuất, khắc phục thiên tai và chống giặc ngoại xâm. Tinh thần đoàn kết, ý thức cộng đồng chính là sức mạnh, nội lực giúp cho dân tộc Việt Nam vượt qua mọi gian nan thử thách trên con đường tồn tại và phát triển. *Nhân ái* là đức tính, giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc Việt Nam thể hiện ở lòng yêu thương con người, tương trợ, giúp đỡ lẫn nhau trong lao động sản xuất, trong đời sống, trong hoạn nạn khó khăn. Nhân ái còn thể hiện ở sự khoan dung với những người lầm đường lạc lối biết ăn năn hối cải; khoan dung với cả kẻ thù khi chúng hạ vũ khí. *Tinh thần cần cù, sáng tạo trong lao động, sản xuất* là giá trị đạo đức truyền thống quý báu giúp dân tộc Việt Nam tồn tại và phát triển trong điều kiện văn minh lúa nước với sự khắc nghiệt của thiên nhiên. Cần cù, tiết kiệm, sáng tạo là điều kiện và cũng là kết quả của cả quá trình lao động sản xuất và đấu tranh của dân tộc Việt Nam. *Hiếu học, tôn sư trọng đạo* là một giá trị đạo đức nổi trội của dân tộc Việt Nam. Truyền thống đó không chỉ góp

phần tạo nên nhân cách văn hóa cao đẹp, nhân ái của con người Việt Nam mà còn góp phần tạo nên nguồn nhân lực phục vụ cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam.

Việc giữ gìn và phát huy các giá trị đạo đức truyền thống là nhiệm vụ vừa cấp thiết, vừa lâu dài đối với sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước Việt Nam. Kế thừa và giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay là sự thực hiện nhiệm vụ ấy đối với một lực lượng xã hội cụ thể tại một địa phương cụ thể.

2.2. Xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận và sự cần thiết kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

2.2.1. Xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận tức là thực hiện việc giáo dục đạo đức và tạo ra những điều kiện thuận lợi cho giáo dục đạo đức, qua đó làm hình thành và phát triển những phẩm chất, những đức tính ở mỗi người thanh niên Ninh Thuận đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa Ninh Thuận. Xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận bao hàm việc giáo dục đạo đức và tạo lập những điều kiện cho giáo dục đạo đức có hiệu quả. Trong giáo dục đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, việc kế thừa và giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống là một phương diện, một hình thức và cũng là một nội dung cần được đặc biệt quan tâm.

2.2.2. Sự cần thiết kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Kế thừa chính là tính quy luật chung, phổ quát trong tiến trình vận động và phát triển của mọi sự vật, hiện tượng trong đó có đạo đức. Kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay chính là tôn trọng, chủ động và tự giác thực hiện, vận dụng một trong những tính quy luật khách quan vào một lĩnh vực cụ thể, một đối tượng cụ thể.

Việc xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận không thể xuất phát từ hư vô, từ mảnh đất trắng; đạo đức của thanh niên Ninh Thuận phải có cơ sở, nền tảng vững chắc. Các giá trị đạo đức truyền thống chính là cơ sở, tiền đề, điểm xuất phát để hình thành những phẩm chất đạo đức của thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

Các giá trị đạo đức truyền thống đồng thời còn gia nhập và trở thành yếu tố cấu thành đạo đức thanh niên Ninh Thuận. Bởi lẽ, những phẩm chất, những giá trị như: yêu nước, đoàn kết, nhân nghĩa, cần cù sáng tạo, hiếu học cũng chính là những phẩm chất, những giá trị đạo đức cần có hiện nay của thanh niên Ninh Thuận.

Những giá trị đạo đức truyền thống chính là động lực tinh thần, chất keo gắn kết tạo nên tinh thần dân tộc của mỗi người dân Việt Nam trong đó có người thanh niên Ninh Thuận. Tinh thần dân tộc là động lực mạnh mẽ thúc đẩy sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong lịch sử cũng như hiện nay.

Những giá trị đạo đức truyền thống còn đóng vai trò là nhân tố góp phần khắc phục những tác động tiêu cực nảy sinh trong điều kiện kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế đối với nhân cách đạo đức của người thanh niên Ninh Thuận.

Tiểu kết Chương 2

Trên cơ sở nền kinh tế nông nghiệp lúa nước, với những điều kiện đặc thù, trải suốt chiều dài lịch sử xây dựng và bảo vệ đất nước, những giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc Việt Nam đã hình thành và được kế thừa, lưu truyền từ đời này qua đời khác. Đó là: truyền thống yêu nước; truyền thống đoàn kết, ý thức cộng đồng; truyền thống nhân ái, khoan dung; truyền thống cần cù, sáng tạo trong lao động; truyền thống hiếu học, tôn sư trọng đạo...

Việc xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận đòi hỏi phải kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống dân tộc, coi đó là một trong những nội dung, một trong những phương diện của chính công tác xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

Chương 3

KẾ THỪA GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TRUYỀN THỐNG TRONG XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC CHO THANH NIÊN NINH THUẬN HIỆN NAY: THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. Những nhân tố tác động đến kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

3.1.1. Những nhân tố khách quan

Kinh tế thị trường tác động có tính hai mặt đến toàn bộ sự phát triển kinh tế - xã hội ở nước ta trong đó có việc xây dựng đạo đức

cho thanh niên Ninh Thuận và việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức. Nói cách khác, kinh tế thị trường đòi hỏi và tạo điều kiện thuận lợi cho những giá trị đạo đức truyền thống được kế thừa và thể hiện; nhưng mặt khác tác động tiêu cực từ mặt trái của kinh tế thị trường cũng dẫn đến việc kích thích chủ nghĩa cá nhân gây ra những trở ngại cho việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Quá trình toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế cũng tạo ra những cơ hội thuận lợi cho sự phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận, do đó đòi hỏi thanh niên Ninh Thuận phải xây dựng cho bản thân những phẩm chất đạo đức cần thiết trong đó có các phẩm chất, các giá trị đạo đức truyền thống. Đồng thời, toàn cầu hóa và hội nhập cũng mở cửa cho sự du nhập lối sống ngoại lai, dẫn đến sự coi thường những giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc. Điều đó gây trở ngại cho việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Trong bối cảnh thế giới hiện nay, những thế lực thù địch vẫn có nhiều âm mưu và thực hiện nhiều thủ đoạn chống phá sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Trong số những âm mưu, những thủ đoạn đó, việc tác động làm biến chất thanh niên là một hướng được chúng quan tâm. Để thực hiện âm mưu này, chúng vừa tuyên truyền, xuyên tạc đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước ta, vừa truyền bá các phản giá trị làm cho thanh niên xa rời lí tưởng cách mạng và các giá trị đạo đức truyền thống. Điều đó gây trở ngại cho việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

3.1.2. Những nhân tố chủ quan

Đó là vai trò của các cấp ủy, các cấp chính quyền trong nhận thức và trong chỉ đạo công tác thanh niên, trong việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống để giáo dục cho thanh niên Ninh Thuận. Hiệu quả của việc thực hiện vai trò này quy định hiệu quả của việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp thanh niên tỉnh và các tổ chức, các thiết chế xã hội như nhà trường, hội khuyến học, các gia đình..., mỗi tổ chức đều có vai trò nhất định trong việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận. Hiệu quả các hoạt động của các tổ

chức đó quy định hiệu quả của việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Mỗi thanh niên Ninh Thuận có trách nhiệm tự giáo dục đạo đức, tự giác kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong học tập, lao động và trong mọi hoạt động sống của bản thân. Cùng với điều đó, các chủ thể khác có trách nhiệm khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi cho thanh niên Ninh Thuận tự giác và tích cực kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho bản thân.

3.2. Thực trạng kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay

3.2.1. Những thành tựu và nguyên nhân của thành tựu trong kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Quán triệt các quan điểm, các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước đối với công tác thanh niên, triển khai chương trình hành động của Tỉnh ủy, các cấp ủy Đảng, các cấp chính quyền Ninh Thuận đã tích cực xây dựng các kế hoạch, chương trình hành động; đề ra mục tiêu, phương hướng, xây dựng các giải pháp cụ thể về công tác thanh niên của Ninh Thuận.

Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp thanh niên tỉnh Ninh Thuận đã thực hiện nhiều hình thức, biện pháp giáo dục đạo đức cho thanh niên trong đó có việc kế thừa, giáo dục giá trị đạo đức truyền thống. Cụ thể hơn, đó là tổ chức học tập, quán triệt, tuyên truyền các Nghị quyết, chủ trương, chỉ thị của Đảng, Nhà nước, các cấp ủy Đảng, chính quyền thông qua 6 bài học lý luận chính trị của Đoàn; phát động phong trào *Năm xung kích phát triển kinh tế-xã hội và bảo vệ Tổ quốc* (Xung kích lao động sáng tạo, phát triển kinh tế-xã hội; Xung kích vì cuộc sống cộng đồng; Xung kích bảo vệ Tổ quốc; giữ gìn an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội; Xung kích cải cách hành chính; Xung kích trong hội nhập kinh tế quốc tế); phong trào *Bốn đồng hành với thanh niên lập nghiệp* (Đồng hành với thanh niên trong học tập, nâng cao trình độ học vấn, chuyên môn, nghiệp vụ; Đồng hành với thanh niên trong nghề nghiệp, việc làm; Đồng hành với thanh niên trong nâng cao sức khỏe thể chất, đời sống văn hóa, tinh thần; Đồng hành với thanh niên trong phát triển kỹ năng xã hội).

Các gia đình đã có những nỗ lực trong việc gương mẫu giữ gìn và phát huy các giá trị đạo đức truyền thống, động viên và tạo điều

kiện khuyến khích con em trân trọng và giữ gìn, phát huy các giá trị đạo đức truyền thống.

Nhà trường các cấp đã có những nỗ lực trong việc lồng ghép các giá trị đạo đức truyền thống trong các môn học; đồng thời tổ chức những phong trào chính trị xã hội, những sinh hoạt văn hóa, nghệ thuật, theo đó các giá trị đạo đức truyền thống được giáo dục cho học sinh, sinh viên.

Các hội khuyến học Ninh Thuận đã tổ chức thực hiện các mô hình Gia đình học tập, dòng họ học tập, đơn vị học tập; gắn kết phong trào khuyến học, khuyến tài với các phong trào xây dựng đời sống mới ở khu dân cư, phong trào xây dựng nông thôn mới; làm tốt công tác vận động, tuyên truyền để xây dựng Quỹ khuyến học.

Đại đa số thanh niên Ninh Thuận đã nỗ lực tự giác tự giáo dục đạo đức thông qua học tập, lao động, tham gia tích cực các phong trào, các hoạt động được tổ chức bởi các đoàn thể, các tổ chức xã hội; thông qua các hoạt động đó, thanh niên kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống để xây dựng và từng bước hoàn thiện đạo đức cá nhân.

3.2.2. Những hạn chế và nguyên nhân của hạn chế trong kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Mặc dù đạt được những thành tựu như đã nêu trên, song công tác kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay cũng còn những hạn chế nhất định.

Đó là việc triển khai chương trình hành động của Tỉnh ủy ở một số địa phương còn chậm, có nơi chưa phù hợp với thực tiễn, một số giải pháp chưa phù hợp với từng địa phương, từng đối tượng.

Hoạt động của Đoàn, Hội thanh niên chưa có nhiều giải pháp cụ thể; do vậy việc triển khai các chương trình rèn luyện đoàn viên, thanh niên theo các giá trị đạo đức truyền thống tại một số cơ sở hiệu quả chưa cao. Công tác kiểm tra, giám sát và hướng dẫn nghiệp vụ cho cơ sở chưa được thường xuyên. Một số chương trình liên tịch giữa Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ với các ngành, các cơ sở trong một số trường hợp còn mang tính hình thức.

Nhà trường các cấp, Hội khuyến học các cấp và gia đình chưa có sự phối hợp đồng bộ cao trong giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống cho học sinh, sinh viên. Một bộ phận thanh thiếu niên, học sinh, sinh viên thiếu ý thức tu dưỡng, rèn luyện theo các giá trị đạo đức truyền thống.

Sở dĩ còn tồn tại một số hạn chế trên là do một số cấp ủy Đảng, chính quyền chưa quan tâm đúng mức tới công tác thanh niên nói chung, kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên nói riêng. Trách nhiệm của các cấp chính quyền, các ngành, các đoàn thể, các tổ chức xã hội trong việc chăm lo giáo dục, bồi dưỡng thế hệ trẻ có những nơi, những lúc chưa đầy đủ.

Về mặt khách quan, những tác động từ mặt trái của kinh tế thị trường, của hội nhập và những tác động từ các thế lực thù địch chủ nghĩa xã hội cũng là những nguyên nhân làm hạn chế hiệu quả của công tác kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

3.3. Một số vấn đề đặt ra trong kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay

3.3.1. Vấn đề khắc phục những hạn chế trong nhận thức và trách nhiệm về kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay

Những hạn chế trong công tác kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay trước hết và trực tiếp là do nhận thức chưa đầy đủ về tầm quan trọng của vấn đề. Một số chủ thể tuyệt đối hóa vai trò của những giá trị, những nhân tố hiện đại, ngoại lai đối với sự phát triển kinh tế xã - hội cũng như đối với sự phát triển nhân cách thanh niên Ninh Thuận. Cách nhìn nhận như vậy không thấy được những giá trị như: lòng yêu nước, truyền thống đoàn kết, nhân ái, lao động cần cù, sáng tạo... vẫn là những giá trị nền tảng mà thiếu chúng thì con người Việt Nam nói chung, người thanh niên Ninh Thuận nói riêng không thể đáp ứng được các yêu cầu của công nghiệp hóa, hiện đại hóa, của xây dựng và bảo vệ đất nước trong điều kiện hiện nay. Ở chiều ngược lại, nhận thức chưa đầy đủ về kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống lại biểu hiện ở chính sự tuyệt đối hóa một cách máy móc vai trò của các giá trị đạo đức truyền thống. Sự tuyệt đối hóa này là hậu quả của nhận thức sai lầm và tâm lí khép kín trong sự ứng xử với kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế. Hạn chế này biểu hiện ở sự bảo thủ, bảo lưu chính những hạn chế trong các giá trị truyền thống trước những đòi hỏi của sự phát triển trong điều kiện hiện đại. Vì vậy, cần khắc phục, vượt qua những hạn chế, những nhận thức không đúng đắn về vai trò của giá trị đạo đức truyền thống và về sự cần thiết của công tác kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay.

3.3.2. Vấn đề khắc phục những hạn chế về các hình thức và nội dung trong kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay

Kế thừa, giáo dục các giá trị đức truyền thống không phải là công việc có tính độc lập theo nghĩa tách rời công tác giáo dục đạo đức và rộng hơn là công tác thanh niên nói chung. Nói cách khác, kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay là một yếu tố, một phương diện của công tác thanh niên. Vì thế các hình thức kế thừa, giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay về cơ bản là mang tính lồng ghép, đa dạng và cần gắn với thực tiễn sinh động của công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước, quê hương Ninh Thuận hiện nay.

Những hình thức giáo dục trong thời gian qua, trong một số trường hợp, thiếu sinh động hấp dẫn, vì thế hiệu quả tác động đối với thanh niên chưa cao. Để nâng cao hiệu quả của kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay cần khắc phục những hạn chế về các hình thức và nội dung của công tác kế thừa trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

3.3.3. Vấn đề khắc phục những tác động tiêu cực từ mặt trái của môi trường xã hội trong điều kiện hiện nay đối với kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Đó là những hiện tượng nảy sinh từ mặt trái của kinh tế thị trường, cụ thể là hiện tượng phân hóa giàu nghèo, tình trạng tham nhũng hiện nay. Những hiện tượng này dẫn đến tâm lý hoài nghi đối với những chân giá trị, lí tưởng cao đẹp, các giá trị cao đẹp, đặc biệt là các giá trị đạo đức truyền thống mà Đảng, nhân dân ta tin tưởng và noi theo. Cùng với điều đó, những tác động tiêu cực từ lối sống tiêu thụ, hưởng lạc chạy theo đồng tiền đang thâm nhập vào một bộ phận thanh niên Ninh Thuận gây trở ngại cho việc mở rộng ảnh hưởng của giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận. Sự tuyên truyền của các thế lực thù địch về chính trị, tư tưởng, lối sống nhằm làm biến chất thanh niên Việt Nam nói chung và thanh niên Ninh Thuận nói riêng cũng là một trong những trở ngại, thách thức đối với công tác kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây

dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận. Để nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận cần phải khắc phục những trở ngại đó.

3.3.4. Vấn đề khắc phục những hạn chế trong chính quá trình tự giáo dục, tự kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Hiệu quả của giáo dục đạo đức, của kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, xét đến cùng, phụ thuộc vào chính sự tự giáo dục, rèn luyện của mỗi thanh niên Ninh Thuận. Hiện nay, đa số thanh niên Ninh Thuận đều tự nỗ lực phát huy tính tích cực cá nhân trong việc tu dưỡng đạo đức giữ gìn và phát huy các giá trị đạo đức truyền thống trong học tập, lao động và mọi hoạt động sống. Tuy vậy, dưới tác động của những nhân tố nêu trên, một bộ phận thanh niên Ninh Thuận còn thờ ơ với những giá trị đạo đức truyền thống. Vì vậy, cùng với việc giải quyết những vấn đề nêu trên, việc khắc phục những hạn chế trong tự giáo dục của thanh niên Ninh Thuận, đặc biệt là đối với bộ phận chậm tiến là một trong những vấn đề cần được quan tâm và tích cực giải quyết. Làm sao nhanh chóng đưa họ hòa nhập chung vào các phong trào hoạt động hữu ích qua đó nâng cao hiệu quả của tự giáo dục đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Tiểu kết Chương 3

Trong những năm qua, việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận đã đạt được những thành tựu đáng kể. Nhờ hoạt động tích cực và chủ động của các chủ thể thông qua những hoạt động đa dạng và hiệu quả về nội dung, hình thức mà đa số thanh niên Ninh Thuận đã có một sự trưởng thành về đạo đức, có những đóng góp xứng đáng vào công cuộc xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội và con người Ninh Thuận. Tuy vậy, hoạt động các chủ thể kế thừa giá trị đạo đức trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận vẫn còn những hạn chế nhất định. Để khắc phục những hạn chế đó, cần đẩy mạnh giải quyết những vấn đề đặt ra đối với kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận bao gồm: hạn chế trong nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể kế thừa; hạn chế về hình thức và nội dung kế thừa; tác động tiêu cực từ mặt trái của môi trường kinh tế - xã hội; hạn chế trong chính quá trình tự giáo dục, tự kế thừa của thanh niên.

Chương 4

QUAN ĐIỂM VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CỦA KẾ THỪA GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TRUYỀN THỐNG TRONG XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC CHO THANH NIÊN NINH THUẬN HIỆN NAY

4.1. Quan điểm về kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay

4.1.1. Giải quyết một cách biện chứng quan hệ giữa kế thừa và đổi mới các giá trị đạo đức trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Mặc dù kế thừa là cần thiết, nhưng nếu giữ nguyên nội dung các giá trị đạo đức truyền thống như chúng vốn có trong truyền thống thì cũng tạo ra những rào cản đối với sự phát triển đạo đức, nhân cách thanh niên Ninh Thuận, qua đó tạo ra những hạn chế trong việc thực hiện vai trò của họ đối với sự nghiệp đổi mới, phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận. Bởi lẽ, các giá trị đạo đức truyền thống chỉ có thể thực sự có ý nghĩa khi được lĩnh hội và gia nhập vào cấu trúc đạo đức của thanh niên Ninh Thuận như một thành tố hữu cơ. Nhưng để gia nhập vào cấu trúc đạo đức của người thanh niên Ninh Thuận hiện đại, thì các giá trị đạo đức truyền thống không thể giữ nguyên nội dung và vai trò của chúng; chúng phải được đổi mới được bổ sung các yếu tố mới để đáp ứng yêu cầu đạo đức người thanh niên Ninh Thuận hiện nay. Điều đó có nghĩa là kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống không chỉ là tiếp tục mà còn phải vượt qua những hạn chế của truyền thống; đồng thời đổi mới và mở rộng nội dung của chúng để đáp ứng các yêu cầu của xã hội và con người hiện đại.

Để kế thừa một cách hiệu quả các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận cần thẩm định lại các giá trị đạo đức truyền thống. Trong điều kiện hiện nay, việc thẩm định các giá trị đạo đức truyền thống hay một yếu tố của chúng cần căn cứ vào những yêu cầu của đổi mới xã hội và xây dựng con người Việt Nam trong công cuộc đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Từ đó cải tạo lại, đổi mới nội dung, nâng cấp các giá trị đạo đức truyền thống và giáo dục cho thanh niên Ninh Thuận làm hình thành những phẩm chất đạo đức đáp ứng yêu cầu hiện nay.

4.1.2. Gắn việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận với công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Ninh Thuận hiện nay

Thanh niên Ninh Thuận là lực lượng nòng cốt trong nguồn nhân lực Ninh Thuận. Họ không chỉ là lực lượng trực tiếp sản xuất, làm kinh tế mà còn có mặt trong tất cả các lĩnh vực hoạt động như: văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh và cả quản lý. Vai trò đó chỉ thực sự thể hiện và phát huy khi bản thân mỗi người thanh niên đáp ứng được yêu cầu của sự phát triển nói chung và trong lĩnh vực mà họ đảm nhận nói riêng; đồng thời được tạo những điều kiện thuận lợi cũng như được tham gia vào các lĩnh vực hoạt động của Ninh Thuận.

Để đáp ứng được yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh nhà, thanh niên Ninh Thuận phải có một sự phát triển tương ứng về nhân cách nghĩa là về cả đạo đức cũng như tài năng. Kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận là đảm bảo cho họ về mặt đạo đức, từ đó thể hiện tài năng trong xây dựng và bảo vệ quê hương. Nhưng kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức không có nghĩa là chỉ giáo dục thuần túy về mặt lý thuyết, nghĩa là giáo dục suông. Cụ thể hơn, điều đó không có nghĩa là, chỉ thuyết cho thanh niên Ninh Thuận về sự cần thiết tu dưỡng các giá trị đạo đức truyền thống, về vai trò của truyền thống yêu nước, nhân nghĩa, cần cù, hiếu học... Điều đó là cần thiết nhưng chưa đủ. Kế thừa giá trị đạo đức chỉ có hiệu quả khi được thực hiện ngay trong quá trình xây dựng kinh tế - xã hội Ninh Thuận. Cụ thể hơn, trong mọi lĩnh vực xây dựng Ninh Thuận đều cần có và đều phải tính tới việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống nói chung và kế thừa trong xây dựng đạo đức cho thanh niên nói riêng.

Như vậy, trong chiến lược và thực hiện chiến lược phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận nói chung, mỗi giai đoạn, mỗi lĩnh vực cụ thể nói riêng, đều bao hàm việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận như là một phương diện hữu cơ. Chính vì là một phương diện, một yếu tố cấu thành hữu cơ nên việc chủ động và tích cực kế thừa các giá trị đạo đức trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận cần được thực hiện ngay trong việc thực hiện công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận và coi đó là một quan điểm cơ bản.

4.2. Một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay

4.2.1. Nâng cao hơn nữa nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể trong kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Đối với các cấp ủy và chính quyền: Tỉnh ủy và Ủy ban nhân dân tỉnh cần tiếp tục bổ sung những nội dung cần thiết về chủ trương, chính sách về công tác thanh niên trong giai đoạn hiện nay; trong đó tập trung vào một số vấn đề cơ bản như: giáo dục giá trị đạo đức truyền thống, định hướng cho thanh niên theo những giá trị tích cực trong lối sống, giáo dục kỹ năng sống hiện đại cho thanh niên...

Đẩy mạnh hơn nữa việc xây dựng môi trường xã hội lành mạnh, giàu tính nhân văn. Để xây dựng môi trường xã hội trong sạch, giàu tính nhân văn, cần nêu cao tính nghiêm minh, vai trò của pháp luật, bảo đảm kỉ cương, phép nước, thuần phong mỹ tục của dân tộc, phong tục tập quán tốt đẹp của quê hương Ninh Thuận; đảm bảo sự gương mẫu của cán bộ, đảng viên, các cấp lãnh đạo...

Giải quyết tốt hơn nữa công ăn việc làm cho thanh niên cũng là một trách nhiệm quan trọng của các cấp ủy, chính quyền Ninh Thuận. Thanh niên là đối tượng đang ở tuổi lao động. Ở Ninh Thuận hiện nay, nhiều thanh niên chưa có việc làm. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến sự thể hiện và thực hiện tinh thần lao động cần cù, sáng tạo của họ. Giải quyết công ăn việc làm sẽ tạo cho họ những động lực học tập và vươn lên

Đối với Đoàn thanh niên và Hội Liên hiệp thanh niên: Để khắc phục những hạn chế trong công tác của hai tổ chức này trong thời gian qua, hoạt động của các cấp lãnh đạo đoàn, hội phải tuân thủ quy chế làm việc và đảm bảo nguyên tắc tập trung dân chủ, luôn phát huy tính chủ động, sáng tạo trong việc thực hiện nhiệm vụ; chú trọng công tác tham mưu cho cấp ủy về công tác đào tạo đội ngũ cán bộ đoàn hội, đặc biệt là cán bộ chuyên trách vừa giỏi chuyên môn, nghiệp vụ vừa có phẩm chất đạo đức, chính trị vững vàng có khả năng tập hợp quần chúng. Cần coi trọng xây dựng những chương trình, kế hoạch phù hợp với điều kiện thực tiễn của địa phương và nhu cầu chính đáng của thanh niên; phối hợp tốt với chính quyền và các ngành, đoàn thể, các tổ chức xã hội để tạo nguồn lực cho hoạt động của Đoàn, Hội

trong đó có hoạt động nhằm kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Cần khắc phục tác phong hành chính, quan liêu trong công tác thanh niên. Để làm được điều này, cần nâng cao tính sâu sát và gương mẫu của các cán bộ Đoàn, Hội. Người cán bộ làm công tác thanh niên hiện nay cần phải *xung kích, trách nhiệm, gương mẫu*.

Đối với gia đình, nhà trường, hội khuyến học và các chủ thể khác: Vai trò của gia đình không chỉ là nuôi nấng con cháu lớn mạnh về thể chất mà cùng với điều đó, còn phải giáo dục, đặc biệt là giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống để con cháu trở thành những người có ích cho gia đình và xã hội. Để giáo dục tốt cho con cháu, các bậc cha mẹ, ông bà và người lớn tuổi phải tự mình là tấm gương cho con cháu noi theo. Kính trên nhường dưới, đoàn kết, đồng thuận trong giáo dục con cháu; biết chia sẻ và đóng góp cho cộng đồng, xã hội.

Cùng với gia đình, nhà trường có vai trò quan trọng trong giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho thanh niên Ninh Thuận. Các trường học ở Ninh Thuận hiện nay, nhìn chung đang tích cực thực hiện chức năng, nhiệm vụ giáo dục. Tuy nhiên, trong một số trường hợp vẫn còn những hạn chế như đã nêu. Do vậy, nâng cao hiệu quả của giáo dục giá trị đạo đức truyền thống phải bắt đầu từ việc nâng cao nhận thức, trách nhiệm của nhà trường trong việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống để giáo dục cho học sinh, sinh viên. Nhà trường cần đánh giá lại và đầu tư hơn nữa công tác giảng dạy môn đạo đức, lý luận chính trị, xã hội nhân văn. Đây là những bộ môn truyền thụ những kiến thức làm người cơ bản cho học sinh, sinh viên. Cần lồng ghép truyền thụ những nội dung như: nghĩa vụ công dân, truyền thống đánh giặc, giữ nước của dân tộc, những tấm gương tiêu biểu của người Việt trong lịch sử, những truyền thống, phong tục tốt đẹp của Ninh Thuận. Để truyền thụ tốt những môn học, những nội dung này, cần có một đội ngũ giáo viên có tâm huyết.

Cùng với nhà trường, Hội khuyến học các cấp có vai trò và trách nhiệm đối với việc khuyến học trong đó có việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận. Trong điều kiện hiện nay, Hội khuyến học các cấp cần đổi mới phương thức hoạt động, xây dựng, tổ chức hội vững mạnh và phát triển hội viên. Thường xuyên đẩy mạnh công tác tuyên truyền sâu rộng cho nhân dân thấy rõ ý nghĩa, tầm quan trọng của công tác khuyến học, xây dựng xã hội học tập trong thời kì đẩy mạnh công

nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Đồng thời chủ động, tích cực tham mưu, tư vấn cho cấp ủy, chính quyền liên kết phối hợp với mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể, ban ngành, tổ chức chính trị - xã hội, nghề nghiệp đẩy mạnh việc hỗ trợ, khuyến khích giáo dục; vận động nhân dân, đặc biệt là thanh thiếu niên học tập thường xuyên. Cùng với điều đó, các cấp Hội cần sáng tạo, linh hoạt vận động lập Quỹ khuyến học để đẩy mạnh hơn nữa hoạt động của Hội khuyến học các cấp. Sự phát triển của công tác khuyến học sẽ tạo địa bàn và điều kiện để nâng cao hiệu quả của kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

4.2.2. Đổi mới nội dung và đa dạng hóa hình thức giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống cho thanh niên Ninh Thuận

Để nâng cao hiệu quả của kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận. Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp thanh niên các cấp cần kết hợp chặt chẽ tổ chức và nhân rộng các phong trào, các hoạt động mang ý nghĩa chính trị, xã hội, văn hóa; cần đa dạng hóa, sinh động hóa các hình thức giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống. Ngoài những hình thức đã được triển khai có thể bổ sung thêm các hình thức khác, chẳng hạn: tổ chức những buổi học thực tế, những chuyến du khảo về nguồn, nhận phụng dưỡng mẹ Việt Nam anh hùng; nhân rộng các sinh hoạt văn hóa nghệ thuật dân gian cho thanh niên tại các lễ hội, qua đó người thanh niên vừa là công chúng thưởng thức vừa là diễn viên thể hiện những giá trị đạo đức truyền thống. Đẩy mạnh hơn nữa việc giới thiệu điển hình tiên tiến, học tập tấm gương người tốt việc tốt ngay trong thanh niên. Đó là những thanh niên, học sinh, sinh viên học giỏi, vượt khó, biết giúp người xung quanh; những thanh niên công nhân, nông dân dù cuộc sống còn khó khăn vẫn biết giúp đỡ người khác, tham gia tích cực vào công tác thiện nguyện...

Nhà trường, Hội khuyến học, các thiết chế văn hóa... cần có nhiều hơn nữa các hình thức lồng ghép sinh động các giá trị đạo đức truyền thống trong các môn học, các hoạt động.

4.2.3. Phát huy tinh thần chủ động và tích cực tự giáo dục giá trị đạo đức truyền thống trong thanh niên Ninh Thuận

Với tư cách là chủ thể của quá trình tự nhận thức, tự giáo dục, thanh niên Ninh Thuận có thể tự phát triển đạo đức của mình một cách tự giác. Thông qua tự giác học tập họ sẽ tích lũy được những hiểu biết

và nội tâm hóa được các giá trị đạo đức truyền thống, biến chúng thành tình cảm, niềm tin và chuẩn mực, giá trị điều chỉnh, định hướng cho hoạt động sống. Trên nền tảng những giá trị truyền thống tốt đẹp đó, thanh niên Ninh Thuận sẽ chủ động hành động thực tiễn cũng như tự tin trong các hoạt động lao động, sản xuất, xây dựng và bảo vệ quê hương. Tự giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống chính là khâu quan trọng để tạo cơ sở cho xây dựng và phát triển đạo đức thanh niên Ninh Thuận. Để giúp thanh niên Ninh Thuận đẩy mạnh tự giáo dục, các chủ thể khác cần khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi cho thanh niên tự giáo dục thông qua học tập và tham gia sâu rộng vào tất cả các hoạt động phát triển kinh tế - xã hội của Ninh Thuận. Đồng thời, cần động viên bằng cách khen thưởng kịp thời những cá nhân có thành tích xuất sắc trong tự giác học tập, lao động và tham gia các phong trào xã hội. Đồng thời xử lý nghiêm minh đối với những hành vi làm tổn hại đến các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

4.2.4. Đẩy mạnh hơn nữa việc xây dựng môi trường kinh tế - xã hội bền vững cho việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận

Việc xây dựng môi trường kinh tế - xã hội bền vững cho kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay có những nội dung sau:

Xây dựng nền kinh tế phát triển ổn định, bền vững là điều kiện để thanh niên vươn lên làm chủ bản thân, làm chủ xã hội; Xây dựng môi trường xã hội một cách lành mạnh thông qua việc xây dựng các chuẩn mực văn hóa, đạo đức lành mạnh và thông qua việc tăng cường vai trò của pháp luật trong việc bảo vệ các giá trị, các quan hệ tốt đẹp giữa người và người; Đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Trong việc xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh việc kế thừa và phát triển các thuần phong mỹ tục của Ninh Thuận là vấn đề hết sức cần thiết. Những giá trị tốt đẹp từ thuần phong mỹ tục của Ninh Thuận sẽ làm sống động các giá trị đạo đức truyền thống trong giáo dục đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

Tiểu kết Chương 4

Để nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay, cần giải quyết một cách biện chứng quan hệ giữa kế thừa và đổi mới các giá trị đạo đức truyền thống nhằm thích ứng với yêu cầu xây dựng đạo đức cho

thanh niên Ninh Thuận hiện nay; đồng thời gắn việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên với công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận.

Trên cơ sở đó, cần chủ động và tích cực thực hiện đồng bộ các giải pháp sau: nâng cao hơn nữa nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể kế thừa; Đổi mới nội dung và đa dạng hóa các hình thức giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống; phát huy tinh thần chủ động và tích cực tự giáo dục, tự kế thừa của thanh niên; đẩy mạnh hơn nữa việc xây dựng và phát triển bền vững kinh tế - xã hội Ninh Thuận.

KẾT LUẬN

Các giá trị đạo đức truyền thống là thành quả được sáng tạo bởi cộng đồng các dân tộc Việt Nam trải suốt chiều dài lịch sử dựng nước và giữ nước. Trong những giá trị đạo đức truyền thống đó, lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, lòng nhân ái, đức tính cần cù sáng tạo trong lao động, tinh thần hiếu học là những giá trị căn bản và tiêu biểu nhất. Nhờ nền tảng sức mạnh của các giá trị đó, dân tộc ta đã vượt qua mọi khó khăn và thách thức của lịch sử giữ vững và phát triển bản sắc dân tộc Việt Nam. Với tư cách là động lực tinh thần của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, các giá trị đạo đức cần được kế thừa trong xây dựng đạo đức cho con người Việt Nam nói chung, cho thanh niên Ninh Thuận nói riêng.

Thanh niên Ninh Thuận là lực lượng nòng cốt trong xây dựng và phát triển Ninh Thuận hiện nay. Sự phát triển đạo đức là cơ sở phát triển nhân cách đảm bảo cho họ thực hiện được vai trò đối với sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa tinh nhà. Để góp phần tích cực vào việc xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, việc kế thừa, giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống là cần thiết. Bởi lẽ, kế thừa là quy luật phổ quát của phát triển, trong đó có phát triển đạo đức; các giá trị đạo đức truyền thống được kế thừa chính là cơ sở, yếu tố cấu thành nhân cách đạo đức thanh niên Ninh Thuận; đồng thời là nhân tố góp phần khắc phục những tác động tiêu cực từ mặt trái của kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế đối với thanh niên Ninh Thuận.

Để kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận, các cấp ủy, chính quyền, các ban ngành, các đoàn thể, hiệp hội đã tổ chức học tập, quán triệt và triển khai thực hiện chương trình cũng như các nghị quyết, các chỉ thị của

các cấp ủy, chính quyền về công tác thanh niên, trong đó có nhiệm vụ kế thừa giá trị đạo đức truyền thống để giáo dục cho thanh niên. Cùng với tuyên truyền, các chủ thể xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận đã thực hiện giáo dục các giá trị đạo đức cho thanh niên thông qua việc tổ chức, phát động nhiều hình thức hoạt động, nhiều phong trào hoạt động chính trị - xã hội có ý nghĩa giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho thanh niên. Tuy vậy, việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận vẫn còn những hạn chế nhất định cần khắc phục. Đó là vấn đề khắc phục những hạn chế trong nhận thức của các chủ thể kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận; khắc phục những hạn chế về hình thức và nội dung trong kế thừa; khắc phục những tác động tiêu cực từ mặt trái của kinh tế thị trường đối với đạo đức và xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận; khắc phục những hạn chế trong tự giáo dục đạo đức của một bộ phận thanh niên Ninh Thuận.

Để nâng cao hiệu quả của kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận hiện nay, cần quán triệt quan điểm cũng như tiến hành những giải pháp sau:

Quan điểm: 1. Xử lý một cách biện chứng quan hệ giữa kế thừa và đổi mới các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận; 2. Gắn việc kế thừa giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên với công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội Ninh Thuận.

Chủ động và tích cực thực hiện các giải pháp chủ yếu sau:

1. Nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể trong kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận; 2. Đổi mới nội dung và đa dạng hóa phương pháp, hình thức giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống cho thanh niên; 3. Khuyến khích tinh thần chủ động và tích cực tự giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống trong thanh niên Ninh Thuận hiện nay; 4. Đẩy mạnh hơn nữa việc xây dựng môi trường kinh tế - xã hội bền vững cho việc kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng đạo đức cho thanh niên Ninh Thuận.

**DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ
ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN**

1. Võ Nguyễn Hoài Như (2015), “Bàn về sự cần thiết kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống”, *Tạp chí Nhân lực Khoa học xã hội*, số 6, tr.56-61.
2. Võ Nguyễn Hoài Như (2015), “Kế thừa các giá trị tinh thần truyền thống trong hiện đại hóa xã hội”, *Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam*, số 12, tr.78-83.